

● Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety upamiętniające wybory 4 czerwca 1989 r.:

w dniu 1 czerwca 2009 r.

o nominale **2 zł** – wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold,

w dniu 3 czerwca 2009 r.

o nominale **200 zł** – wykonaną stemplem lustrzanym w złocie,

o nominale **25 zł** – wykonaną stemplem lustrzanym w złocie,

o nominale **10 zł** – wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze.

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych w Polsce.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu NBP emituje także monety i banknoty kolekcjonerskie.

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję zarówno do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także dwuzłotowe monety okolicznościowe powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

N O M I N A Ł **2** Z Ł

metal stop **CuAl5Zn5Sn1** ■ stempel **zwykły** ■ średnica **27,00 mm**
masa **8,15 g** ■ wielkość emisji **1.300.000 szt.**

AWERS: Wizerunek orla ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orla oznaczenie roku emisji: 20-09, pod orłem napis: ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orla znak mennicy: M/W.

REWERS: Stylizowany wizerunek fragmentu sali obrad Okrągłego Stołu oraz znajdujących się w niej osób. W środku stylizowany wizerunek kartki z kalendarza. Na kartce napis: WYBORY/4/CZERWCA/1989. U góry napis: OKRĄGŁY STÓŁ. U dołu półkolem napis: 6 LUTEGO – 5 KWIETNIA.

NA BOKU: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **URSZULA WALERZAK**

Informacje o planie emisji
oraz sposobie nabycia monet na stronach:

www.nbp.pl

www.numizmatyka.nbportal.pl

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Polska
Droga do Wolności –
wybory 4 czerwca 1989 r.

Polska Droga do Wolności – wybory 4 czerwca 1989 r.

- 1 lipca 1945 r. rozwiązał się polski parlament podziemny – Rada Jedności Narodowej, reprezentująca działające pod okupacją stronnictwa polityczne. Kończąc swą działalność, Rada ogłosiła przesłanie do obywateli, nazwane *Testamentem Polski Walczącej*. Znalazło się w nim takie stwierdzenie: „Demokracja to rzędy większości, wyłonione w drodze swobodnych wyborów, odbywających się przez powszechne 5-przymiotnikowe głosowanie”. Czekać na nie przyszło Polakom prawie pół wieku.
- Wybory uzgodnione w Jałcie odbyły się dopiero 19 stycznia 1947 r. Wyniki, mimo przymusu i terroru (zabójstwa, areszty, wyroki) zastosowanych w kampanii wyborczej, i tak zostały sfałszowane. Jedyne opozycyjne partie, Polskie Stronnictwo Ludowe i Stronnictwo Pracy, zdobyły oficjalnie 15% głosów, uzyskując 40 mandatów. Zwyciężył bezapelacyjnie Blok Demokratyczny, złożony z komunistów i ich popleczników. Legalna opozycja parlamentarna została zmarginalizowana, a następnie zlikwidowana. Odtąd farsy wyborcze miały powtarzać się do 1989 r.
- Inną drogę niż partie opozycyjne obrało Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”, działające w latach 1945–1948 i będące kontynuacją konspiracji politycznej okresu wojny i okupacji. Jego celem było podtrzymywanie ducha oporu i informowanie wolnego świata o sytuacji w zniewolonej Polsce. Paradoksem jest, że WiN-owi, ruchowi politycznemu, podporządkowała

się większość poakowskich oddziałów partyzanckich, których ostatni Mohikanie prowadzili walkę zbrojną z komunistami do początku lat 50. Odtąd, aż do 1990 r., ciągłość państwa polskiego utrzymywał już tylko Rząd RP na uchodźstwie rezydujący w Londynie.

- Kontynuatorami czynnego oporu byli uczestnicy krwawo tłumionych masowych protestów społecznych, naznaczających kolejne dekady istnienia PRL. Robotnicy Poznania w czerwcu 1956 r., Wybrzeża w grudniu 1970 r., Radomia i Ursusa w 1976 r. domagali się za każdym razem nie tylko chleba, poprawy warunków życiowych, ale i przyrodzonych praw człowieka – prawa do godności i wolności, w tym wolności indywidualnej, narodowej i religijnej.

- Wielkimi, wielomilionowymi manifestacjami tych praw były akcje duszpasterskie Kościoła katolickiego – obchody wielkiej nowenny i milenium chrztu Polski w latach 1956–1967, kolejne pielgrzymki do kraju papieża-Polaka w latach: 1979, 1983, 1987. Ruchem jednoczącym chyba wszystkie opozycyjne nurty polityczne (od lewicowego Komitetu Obrony Robotników po niepodległościową Konfederację Polski Niepodległej) była „Solidarność”, powstała m.in. w wyniku zwycięskich strajków na Wybrzeżu w sierpniu 1980 r. Stanowiła nie tylko związek zawodowy, ale pierwszy, uznany przez komunistów – choć pod przymusem – wielomilionowy ruch społeczny, reprezentujący

prawie cały świat pracy i jednocześnie będący emanacją dążeń niepodległościowych większości Polaków.

- Wybory 4 czerwca 1989 r., choć ułomne, wynikające z politycznego kontraktu zawartego przy Okrągłym Stole między komunistami a opozycją polityczną, były pierwszymi wyborami parlamentarnymi w PRL, jakie odbyły się bez przymusu i fałszerstw. Efekt kontraktu zaskoczył obie strony – zdobycie przez „Solidarność” 35% miejsc w Sejmie, czyli wszystkich, które wcześniej przeznaczono dla kandydatów opozycji i 99% miejsc w Senacie, nielimitowanych w umowie. Wydarzenia 1989 r., których symbolem stał się 4 czerwca, budzą do dziś namiętne spory wśród historyków i polityków. Dla jednych – to miły krok w stronę demokracji, zwycięstwo rozsądku i kompromisu po obu stronach ówczesnej sceny politycznej (władza-opozycja). Dla innych – krok wymuszony, podyktowany widmem krachu gospodarczego i zmianami w bloku sowieckim, a zarazem szansa na przejęcie władzy przez część elit solidarnościowych, bez legitymizacji ze strony całego społeczeństwa. W rezultacie powstał nowy układ parlamentarny i rządowy, rodziła się III Rzeczpospolita. Pierwsze, prawdziwie wolne, pięcioprzymiotnikowe wybory odbyły się w 1991 r.

dr Jacek Żurek

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

NOMINAŁ 200 ZŁ

metal Au 900/1000 ■ stempel lustrzany ■ średnica 27,00 mm
masa 15,50 g ■ wielkość emisji (nakład) 10.000 szt.

AWERS: U góry w środku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Poniżej stylizowane wizerunki: z lewej strony dźwigów portowych; z prawej strony szybu kopalnianego. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2009. U dołu napis: 200 ZŁ. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Z prawej strony zarys postaci z uniesioną ręką ze znakiem zwycięstwa. W tle stylizowany wizerunek fragmentu sali obrad plenarnych Sejmu oraz znajdujących się w niej osób. U góry napis: 12.09.1989. Z lewej strony i u dołu półkołem napis: PIERWSZY RZĄD WIELKIEJ PRZEMIANY; w wyrazie „WIELKIEJ” stylizowany wizerunek flagi państwowej.

Projektant monety: **URSZULA WALERZAK**

NOMINAŁ 25 ZŁ

metal Au 900/1000 ■ stempel lustrzany ■ średnica 12,00 mm
masa 1,00 g ■ wielkość emisji (nakład) 40.000 szt.

AWERS: W środku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Poniżej stylizowany napis: 25 zł. W otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. U dołu półkołem oznaczenie roku emisji: 2009. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: W środku napis: SOLIDARNOŚĆ, będący odwzorowaniem znaku graficznego NSZZ „Solidarność”. U góry półkołem napis: WYBORY. U dołu półkołem napis: 4 CZERWCA 1989.

Projektant monety: **URSZULA WALERZAK**

NOMINAŁ 10 ZŁ

metal Ag 925/1000 oraz farby czerwona i w różnych odcieniach szarości ■ stempel lustrzany ■ średnica 32,00 mm ■ masa 14,14 g
■ wielkość emisji (nakład) 100.000 szt.

AWERS: U dołu wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, na tle stylizowanego wizerunku orła bez korony. Nad orłem napis: 10 ZŁ. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2009. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Z lewej strony stylizowany wizerunek Papieża Jana Pawła II trzymającego pastorał papieski na tle tłumu. Nad tłumem napis: SOLIDARNOŚĆ, będący odwzorowaniem znaku graficznego NSZZ „Solidarność”, w kolorze czerwonym i w różnych odcieniach szarości. Powyżej napis: 1979/1989. U góry półkołem napis: „NIECH ZSTĄPI DUCH TWÓJ I ODNOWI OBLICZE ZIEMI”. U dołu napis: TEJ ZIEMI!”.

Projektant monety: **URSZULA WALERZAK**